

BİREYLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE ROMANTİK KISKANÇLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Necip KAPLAN*

Dr. Öğr. Üyesi Hande TASA**

ÖZET

Bu araştırma, üniversite eğitimi gören bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile romantik kıskançlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte araştırmada, katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve romantik kıskançlık düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, çalışmaya gönüllü olarak katılan 402 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılardan Sosyodemografik Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ) ve Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ) aracılığı ile veri toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin gelenekselci tutum puanları ile romantik kıskançlık puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir korelasyon bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları cinsiyet, yaş, yaşanan ilişkinin türü, yaşanan ilişkinin devam etme süresi ve ailelerinin gelir düzeyine göre farklılaşmaktadır. Öğrencilerin romantik kıskançlık düzeylerinin de yaş, yaşanan ilişkinin türü ve yaşanan ilişkinin süresine göre farklılaştığı görülmüştür. Bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Kıskançlık

THE RELATIONSHIP BETWEEN INDIVIDUALS'S ATTITUDES TOWARDS GENDER ROLES AND THEIR ROMANTIC JEALOUSY**ABSTRACT**

This study was carried out to examine the relationship between the attitudes of university students towards gender roles and their romantic jealousy. In addition, the research also examined whether the participants' attitudes towards gender roles and romantic jealousy levels differ according to some demographic variables. The sample of the research consists of 402 university students who voluntarily participated in the research. Data were collected from the participants through the Sociodemographic Information Form, the Gender Roles Attitude Scale (TCRTÖ), and the Romantic Jealousy Scale (RCS). According to the findings, there is a positive and significant correlation between the student's traditionalist attitudes towards gender roles and their romantic jealousy scores. In addition, students' attitudes towards gender roles differ according to gender, age, type of relationship, duration of relationship and income level of their families. It was observed that the romantic jealousy levels of the students also differed according to age, type of relationship and duration of the relationship. The findings were discussed in the light of the relevant literature.

Keywords: Gender, Gender Roles, Jealousy

* İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, necipkaplan@stu.aydin.edu.tr Orcid: 0000-0001-5081-1838

** İstanbul Aydın Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, handetasa@aydin.edu.tr Orcid: 0000-0001-7543-1217

Araştırma Makalesi

Sayfa Sayısı: 678-691

Makale Geliş Tarihi: 24.03.2022

Makale Kabul Tarihi: 18.05.2022

Makale Yayın Tarihi: 31.05.2022

1. GİRİŞ

Geçmişten günümüze şairler, oyun yazarları ve romancılar kıskançlığın deneyimi, nedenleri ve sonuçları hakkında zengin betimlemeler üretmişlerdir. Örneğin kıskançlığın en iyi bilinen betimlemelerinden bazıları Shakespeare'in Othello'sunda (1604: 150) yer almaktadır ("Onlar asla sebepleri için kıskanmazlar, kıskandıkları için kıskanırlar. Kendini dölleyip, kendini doğuran bir canavardır kıskançlık."). Bunun yanında beşeri ve sosyal bilimlerdeki çeşitli düşünürler kıskançlığı daha iyi anlamaya çalışmışlardır. Bunlara filozoflar (örn. Spinoza, 1979), sosyologlar (örn. Wagner, 1976), psikanalistler (örn. Klein, 1957), gelişim psikologları (örn. Vollmer, 1946), hümanist psikologlar (örn. Mazur, 1973), kişilik psikologları (örn. Bringle, 1981), antropologlar (örn. Hupka, 1981) ve sosyal psikologlar (örn. White, 1981) dâhil olmuşlardır (Pines ve Aronson, 1983: 109).

Kıskançlığın nasıl algılandığı ve deneyimlendiğine ilişkin düşünceler, Batı toplumlarının tarihi boyunca da defalarca değişmiştir. Bir zamanlar bireysel ve toplumsal değerlerin ifade edilmesinde ve sürdürülmesinde rol oynayan bir tutku olarak düşünülen kıskançlık, sadakatsizliğe karşı onaylanmış bir tepkiden ziyade kişisel bir patoloji olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Mullen, 1991: 593). Kıskançlığa ilişkin bu düşünce farklılıkları tanımlarda da çeşitliliği beraberinde getirmiştir. Örneğin Pines (1998: 2) kıskançlığı, bireyin kendisi için önemli olan bir ilişkinin, dış kaynaklı bir tehditle birlikte zarar görmesi veya kaybetme korkusuna yönelik verdiği karmaşık bir duygusal tepki olarak nitelendirmiştir. Buunk ve Bringle (1987: 124) ise kıskançlığı, kişinin sürmekte olan veya daha önceden var olan bir ilişkisindeki partneri ile üçüncü bir şahsın ilişkisinden kaynaklanan, olumsuz bir duygusal tepki olarak tanımlamıştır. DeSteno ve Salovey'in (1996: 921) kıskançlık tanımında ise, önemsenen bir kişiyle kurulan ilişkinin bitmesi veya bitme tehlikesi göstermesi sonucu ortaya çıkan öfke, mutsuzluk ve korku duygularıyla kendini gösteren, sapkın bir duygu durumu olduğu vurgusu vardır. Görüldüğü üzere literatürde kıskançlıkla ilgili birçok farklı tanım bulunmaktadır. Ancak bu tanımlarda ortak olan, kişinin değer verdiği ilişkisinde üçüncü bir kişiden kaynaklanan bir tehdit algılamasıdır (Sümer, 2017: 11).

Kimi araştırmacılar tarafından olumsuz bir duygu olarak adlandırılan kıskançlık, kimi araştırmacılar tarafından da olumlu bir duygu olarak değerlendirilmiştir. Kişilik yapısının, ait olunan kültürel değer yargılarının, deneyimlenen romantik ilişkiyle ilgili özelliklerin buradaki önemli noktalar olduğu düşünülmektedir (Pines, 1998). Zira kıskançlık duygusu normal bir düzeyde yaşandığında ilişkinin canlanmasına, ilişki için çaba sarf edilmesine ve partnerlerin birbirlerine olan duygularının güçlenmesine sebep olabilmektedir (Harris ve Darby, 2010: 547). Öte yandan romantik ilişkilerdeki kıskançlık, ilişkilerin yıkımı, şiddet, intihar, cinayet, evlilik sorunları ve depresyon gibi çok çeşitli davranışların ortaya çıkması ile ilişkili olabilmektedir (Pines ve Aronson, 1983: 108).

Romantik ilişkilerde sıkça yaşanabilen kıskançlığın farklı sebepleri bulunmaktadır. Kimi bireye göre kıskançlık aşk ile bağlantılı bir şekilde yaşanırken, kimilerine göre düşük özgüvenden ötürü, kimilerine göreyse kaybetme korkusuyla bağlantılı bir şekilde yaşanmaktadır (Greenberg ve Pyszczynski, 1985: 468). Bu sebeptendir ki kıskançlık çok yönlü bir duygusal, davranışsal ve bilişsel tepkiler dizisi şeklinde kavramsallaştırılmaktadır (Guerrero vd., 2005: 233).

Literatürde genel olarak kıskançlığın bireysel, durumsal ve ilişkisel değişkenlerle arasındaki ilişki incelenmiştir (Demirtaş 2004: 45). Cinsiyet (Pines ve Friedman, 1998), yaş (Mathes vd., 1982), kendine saygı (Mathes ve Severa, 1981) gibi kavramlar, kıskançlığın bireysel değişkenler ile arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda ele alınmış kavramlardır. İlişkisel doyum (Andersen ve Eloy, 1995), ilişkinin süresi (Buunk, 1980) ve ilişkinin türü (Guerrero vd., 1993) kıskançlığın ilişkisel değişkenler ile arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalara örnektir. Kıskançlığın durumsal değişkenlerle arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda ise

... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)

kültür (Bryson, 1991) ve rakibin özellikleri (Buunk, 1982) ele alınan kavramlar arasında yer almaktadır. Bu çalışmada ise kıskançlık ile ilişkili olduğu düşünülen toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar ele alındığından, burada ilgili kavramın detaylı tanımlarına yer verilmesi uygun bulunmuştur.

Toplumsal cinsiyet kavramı, kadının ve erkeğin toplum içindeki rollerini, sorumluluklarını, konumlarını ve ilişkilerini belirten; yaşanan zamana, coğrafyaya ve kültüre göre değişen bir kavramdır (Kahraman, 2010: 30). Toplumsal cinsiyet rolü ise bireyin kendisini oğlan çocuk/erkek ya da kız çocuk/kadın olarak göstermek için davranışlarını ve söylemlerini etkileyen şeylerin tümü olarak ifade edilebilir (TODAP, 2017: 16). Bebeklerin kız ya da erkek olma durumlarına göre mavi veya pembe renkli nüfus kimliği verilmesiyle başlayan toplumsal cinsiyet rolleri dağılımı; aile hayatında, sosyal ilişkilerde, eğitim ve meslek yaşamında da varlığını göstermektedir (Dökmen, 2012; akt. Uçar vd., 2017: 97).

Toplumsal cinsiyet kalıpyargıları ise kadın ve erkeklerin psikolojik özelliklerinin karakteristik olduğuna dair geleneksel inançlardan oluşan, bununla birlikte kadınlarla erkeklerin sergileyecekleri davranışlara ilişkin beklentileri belirleyen bir kavramdır. Örnek olarak; kadınlardan aile alanında feminen özellikler (örneğin; şefkat, bakım, başkalarının ihtiyaçlarına duyarlılık) sergilemesi beklenirken, erkeklerin çalışma alanında maskülen özellikler (örneğin; saldırganlık, kararlılık, bağımsızlık) sergilemesi önemli olarak görülmektedir (Powell ve Greenhaus, 2010: 1012).

Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin her bireyin farklı tutumları olabilmektedir. Bu tutumlar eşitlikçi ve geleneksel tutum olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Eşitlikçi tutumda kadınlarla erkeklerin rolleri aile ve evlilik hayatında, sosyal ve mesleki yaşamda eşit bir şekilde bölüşülür. Geleneksel tutumda ise kadınlardan ev işlerinden ve çocukların bakımından sorumlu olmaları beklenirken kamusal alanda statü olarak erkekte daha düşük seviyede olması beklenmektedir (Zeyneloğlu, 2008: 3).

Doğumları itibarıyla çocuklar, buldukları kültür ve toplumun normlarına ait toplumsal cinsiyet kalıplarını benimsemeye başlamaktadırlar ve bu duruma uygun bir şekilde davranmaları için baskıya maruz bırakılmaktadırlar (Güvenç ve Aktaş, 2006: 46). Bireyler bahsedilen toplumsal cinsiyet rollerini ilk olarak ailesindeki kişileri gözlemleyerek öğrenmeye başlarlar ve sosyalleşme süreci içerisinde de toplumsal cinsiyet rolleri içindeki kalıpyargıları öğrenmeye devam ederler (Ataman, 2009: 10). Kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleri bu yollarla şekillenmektedir. Kadınlarla erkeklerin sergiledikleri bu farklı tutumlar ergenlik çağında yükselişe geçerken üniversite yıllarında kendisini iyice gösterir hale gelmektedir (Çıtak, 2008: 6).

Hem kıskançlık hem de toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin yapılan pek çok çalışma bulunmasına rağmen, bu iki kavramın birbiri ile ilişkisine yönelik bir çalışmanın olmaması dikkat çekmektedir. Oysaki romantik ilişkiler bağlamında bu kavramların ayrı ayrı etkisinin incelendiği çalışmalar bulunmaktadır. Bu araştırmaya dayanak sağlayan düşünce, bireylerin romantik ilişkilerini etkileyen toplumsal cinsiyet rolleri ve romantik kıskançlıklarının birbiri ile ilişkili olabileceğidir. Bu sebeple araştırmada bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ile romantik kıskançlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Yapılan bu araştırmanın literatüre bu bakımdan katkı sunması planlanmaktadır. Ülkemizde son dönemlerde artan kadın cinayetlerinde önemli etkenlerden birinin romantik kıskançlık olduğu görülmektedir. Bu kavram ile ilişkili olduğu düşünülen toplumsal cinsiyet rollerine yönelik araştırmalardan elde edilecek bulguların, yaşanan sorunların daha iyi anlaşılmasında ve çözümünde de katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte yapılan bu araştırmada elde edilen sonuçların, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılığını önleme yönünde geliştirilen politikaların desteklenmesi ve geliştirilmesinde de faydalı olacağına inanılmaktadır.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilen, bireylerin romantik kıskançlıkları ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmadır.

2.2. Örneklem

Araştırmanın örneklemini İstanbul'da 2022 yılının Ocak ve Şubat aylarında devlet ve vakıf üniversitelerinin çeşitli bölümlerinde öğrenim görmekte olan toplam 402 Üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilere kartopu örnekleme yoluyla ulaşılmıştır. Katılımcıların %74.1'ini kadın öğrenciler oluştururken %25.9'unu erkek öğrenciler oluşturmuştur. Örneklemin yaş uzamı 18-43, yaş ortalaması 24,094 ve standart sapması ise 4.49'dur. Araştırmaya katılım gönüllük esasına göre gerçekleştirilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılmış olan veriler, öğrencilere yönelik Sosyodemografik Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği ve Romantik Kıskançlık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

2.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu

Sosyodemografik bilgi formunda, katılımcıların; cinsiyetleri, yaşları, sınıfları, eğitim gördükleri bölümler, ailelerinin gelir düzeyleri, yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer, romantik ilişki durumları, romantik ilişkilerinin devam etme süresi ve şu ana kadar yaşadıkları romantik ilişki sayılarına ilişkin sorular yer almaktadır.

2.3.2. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği

Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği, Zeyneloğlu (2008) tarafından bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek toplamda 38 maddeden ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ölçeğin alt boyutlarını oluşturmaktadır. Ölçek 5'li likert tipinde oluşturulmuştur. Puanlama sistemine göre bir katılımcı ölçekten en fazla 190 puan alabilirken en düşük 38 puan alabilmektedir. Alınan puanın yüksek olması katılımcının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi bir tutum sergilediğini gösterirken düşük bir puan ise katılımcının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel bir tutum sergilediğini göstermektedir. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ise iç tutarlılık katsayısı 0.93 olarak hesaplanmıştır (Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011)

2.3.3. Romantik Kıskançlık Ölçeği

Romantik Kıskançlık Ölçeği, Pines ve Aronson (1983) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçekte kıskançlığın çeşitli boyutlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Toplamda 5 alt ölçekten oluşan ölçek toplam 129 soru içermektedir. RKÖ, 7 dereceli likert türü bir ölçektir ve maddeler 1 (hiç katılmıyorum) ile 7 (tamamen katılmıyorum) arasında derecelendirilmiştir. Demirtaş (2004), ölçeğin Türkçeye uyarlamasını gerçekleştirmiştir. Romantik Kıskançlık Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı 0.92 ve iki yarı güvenilirliği ise 0.72 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır ve bu değer 0.97 olarak hesaplanmıştır (Demirtaş, 2004)

2.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler toplanmadan önce ilk olarak İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 11.11.2021-30249 tarih ve sayılı kararı ile Etik Kurul İzni alınmıştır. Araştırmada elde edilen veriler Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı (Statistical Program for Social Sciences-SPSS for Windows, 22.0) aracılığı ile analiz edilmiştir. Araştırmada frekans analizi, tanımlayıcı istatistikler, ikili gruplar için bağımsız t-testi, anova- wilks lambda ve korelasyon analizi analizleri yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

3. BULGULAR**Tablo 1: Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Dağılım**

Sosyo-demografik Özelliklere Göre Dağılım	f	%	Geçerli %	Birikimli %
Cinsiyet				
Kadın	290	76.5	76.5	76.5
Erkek	89	23.5	23.5	100
Toplam	379	100	100	
Sınıf				
Lisans	269	71.0	71.0	71.0
Y.Lisans/Doktora	110	29.0	29.0	100
Toplam	379	100	100	
Yaşamın Büyük Çoğunluğunun Geçirildiği Yer				
Köy	5	1.3	1.3	1.3
Kasaba	9	2.4	2.4	3.7
Şehir	132	34.8	34.8	38.5
Büyük Şehir	233	61.5	61.5	100
Toplam	379	100	100	
Ailenin Gelir Düzeyi				
0-4000 TL	73	19.3	19.3	19.3
4001 TL- 8000 TL	151	39.8	39.8	59.1
8001 TL- 12000 TL	87	23.0	23.0	82.1
12001 TL ve üstü	68	17.9	17.9	100
Toplam	379	100	100	
İlişki Durumunun Varlığı				
Var	206	54.4	54.4	54.4
Yok	173	45.6	45.6	100
Toplam	379	100	100	
İlişkinin Türü				
Flört/Sevgili	165	43.5	80.1	80.1
Nişanlı/Evli	41	10.8	19.9	84.5
Toplam	206	54.4	100	100
İlişkinin Süresi				
1-11 ay	57	15.0	27.7	27.7
1-3 yıl	60	15.8	29.1	56.8
3-5 yıl	34	9.0	16.5	73.3
5 yıl ve üzeri	55	14.5	26.7	100
Toplam	206	54.4	100	
Yaşanılan Romantik İlişki Sayısı				
0	37	9.8	9.8	9.8
1-3	258	68.1	68.1	77.8
4-6	61	16.1	16.1	93.9
7-9	9	2.4	2.4	96.3
10 ve üzeri	14	3.7	3.7	100

...	(akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)			
Toplam		379	100	100

402 katılımcıdan toplanan anketlerden eksik ve hatalı doldurulan veriler çıkartıldıktan sonra 379 veri üzerinden analizler yapılmıştır. Katılımcıların cinsiyet, sınıf, yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer, ailelerinin gelir düzeyleri, ilişki durumları, ilişki türleri, ilişkilerinin süresi şu ana kadar yaşadıkları toplam romantik ilişki sayısını incelemek için yapılan frekans analizi sonuçları Tablo 1’de sunulmuştur. Gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre katılımcıların %76.5’u (N=290) kadın, %23.5’i (N=89) ise erkektir. Katılımcılardan %54.4’ünün (N=206) romantik bir ilişkiye sahip olduğu görülürken %45.6’sının (N=173) romantik bir ilişkisinin olmadığı görülmektedir. Romantik ilişkisi olan kişilerden %43.5’inin (N=165) ilişki türü Flört/Sevgili iken %10.8’inin (N=41) ilişki türünün Nişanlı/Evli olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Yaş ve Ölçek Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

	N	Aralık	En Düşük	En Yüksek	$\bar{x}$	ss	Basıklık	Çarpıklık
Yaş	379	25	18	43	24.05	4.43	1.955	1.341
TCRTÖ	379	59	131	190	173.13	14.11	.014	-.902
RKÖ	379	535	185	720	459.47	104.38	-.512	-.155

Katılımcıların yaş ve ölçek puanlarına ilişkin dağılımını görmek için betimleyici analizler Tablo 2’de gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre katılımcıların yaşlarının 18-43 arasında değiştiği yaş ortalamasının $\bar{x}= 24.053$ standart sapmasının $ss= 4.4260$ olduğu görülmüştür. Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin toplam puan ortalaması $\bar{x}= 173.1266$, standart sapması $ss= 14.10729$ olarak bulunmuştur. Katılımcıların Romantik Kıskançlık Ölçeği puan ortalamasının ise $\bar{x}= 459.4670$, standart sapmasının $ss= 104.37735$ olduğu görülmüştür.

Tablo 3: Değişkenlere Göre T Testi Sonuçları

	N	Ort.	SS	t	df	p
TCRTÖ	Cinsiyet			7.742	377	.000
	Kadın	290	4.63			
	Erkek	89	4.31	.44		
	İlişki Türü			3.027	204	.003
Flört/Sevgili	165	4.60	.36			
Sözlü/Nişanlı/Evli	41	4.40	.42			
RKÖ	Cinsiyet			-.096	377	.924
	Kadın	290	3.56			
	Erkek	89	3.57	.87		
	İlişki Türü			-2.462	204	.015
Flört/Sevgili	165	3.51	.80			
Sözlü/Nişanlı/Evli	41	3.86	.88			

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ile Romantik Kıskançlık Ölçeği puanlarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemek için Bağımsız Örneklem T-test analizleri gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen analizler sonucunda Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği toplam puanının cinsiyete göre anlamlı biçimde farklılaştığı görülmüştür, $t(377)= 7.742$, $p < .05$, $d=0.85$. Buna göre kız öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği toplam puanları ($\bar{X}= 4.63$, $ss=.31240$), erkek öğrencilerden ($\bar{X}= 4.31$, $ss= .44$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir. Böylelikle kız öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumunda daha eşitlikçi olduğu gözlemlenmiştir.

... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği toplam puanının ve Romantik Kıskançlık Ölçeği toplam puanının ilişki türüne göre anlamlı biçimde farklılaştığı görülmüştür. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği toplam puanı için, $t(204) = 3.027$, $p < .05$, $d = 0.50$. Buna göre ilişki türü Flört/Sevgili olan kişilerin toplam puanları ($\bar{X} = 4.60$, $ss = .36$), ilişki türü Nişanlı/Evli olan kişilerin ($\bar{X} = 4.40$, $ss = .42$) toplam puanlarından daha yüksektir. Böylelikle ilişki türü Flört/Sevgili olan kişilerin toplumsal cinsiyet rollerini tutumunda daha eşitlikçi olduğu söylenebilir. Romantik Kıskançlık Ölçeği için, $t(204) = -2.462$, $p < .05$, $d = 0.41$. Buna göre ilişki türü Flört/Sevgili olan kişilerin toplam puanları ($\bar{X} = 3.51$, $ss = .80$), ilişki türü Nişanlı/Evli olan kişilerin ($\bar{X} = 3.86$, $ss = .88$) toplam puanlarından daha düşüktür. Böylelikle ilişki türü Nişanlı/Evli olan kişilerin romantik kıskançlık düzeyinin ilişki türü Flört/Sevgili olan kişilere göre daha fazla olduğu söylenebilir. Katılımcıların cinsiyetlerine göre Romantik Kıskançlık Ölçeği puanlarının farklılaşmadığı görülmüştür ($p > .05$). Bunun yanında; katılımcıların sınıf durumlarına ve ilişki durumlarına göre Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ve Romantik Kıskançlık Ölçeği puanlarının farklılaşmadığı da görülmüştür ($p > .05$).

Tablo 4: Değişkenlere Göre Ölçeklerle İlişkili Anova Testi Sonuçları

Değişken	Ölçek	$\bar{X}$	SS	F	p
Gelir Düzeyine Göre 0- 4000 TL	TCRTÖ	4.46	.40	3.070	.028
		8001 TL- 12000 TL	4.63		
İlişki Süresine Göre 3-5 yıl	TCRTÖ	4.68	.28	3.902	.010
		5 yıl ve üzeri	4.45		
İlişki Süresine Göre 1-3 yıl	RKÖ	3.30	.86	4.358	.005
		5 yıl ve üzeri	3.83		

Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda gelir düzeyine göre ve ilişki süresine göre toplumsal cinsiyet rollerini tutumunda anlamlı bir farklılık görülmüştür. Gelir düzeyine göre katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerini tutumunun farklılaştığı görülmüştür $F(3, 375) = 3.070$, $p < .001$. Hangi grupların anlamlı biçimde farklılaştığını incelemek için yapılan post hoc ikili karşılaştırmalar sonucunda, ailesi 0- 4000 TL gelire sahip olan bireylerin ($\bar{X} = 4.46$, $SS = .40$), ailesi 8001 TL- 12000 TL gelire sahip olan bireylere ($\bar{X} = 4.63$, $SS = .30$) göre daha düşük puan aldığı görülmüştür. Diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > .05$). İlişki süresine göre Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumunda anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür $F(3, 202) = 3.902$, $p < .001$. Hangi grupların anlamlı biçimde farklılaştığını incelemek için yapılan post hoc ikili karşılaştırmalar sonucunda, ilişki süresi 3-5 yıl olan bireylerin ($\bar{X} = 4.68$, $SS = .28$), ilişki süresi 5 yıl ve üzeri olan bireylere ($\bar{X} = 4.45$, $SS = .42$) göre daha yüksek puan aldığı görülmüştür. Katılımcıların yaşadıkları ilişki sayısına göre ve yaşamın büyük çoğunluğunu geçirdikleri yere göre toplumsal cinsiyet rollerini tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0.05$).

Uygulanan tek yönlü varyans analiz sonuçlarına göre ilişki süresine göre romantik kıskançlık düzeyinde bir farklılaşma gözlemlenmiştir, $F(3, 202) = 4.358$, $p < .001$. Hangi grupların anlamlı biçimde farklılaştığını incelemek için yapılan post hoc ikili karşılaştırmalar sonucunda, ilişki süresi 1-3 yıl olan bireylerin ($\bar{X} = 3.30$, $SS = .86$), ilişki süresi 5 yıl ve üzeri olan bireylere ($\bar{X} = 3.83$, $SS = .85$) göre daha düşük puan aldığı görülmüştür. Katılımcıların ailelerinin gelir düzeyine göre, yaşadıkları ilişki sayısına göre ve yaşamın büyük çoğunluğunu geçirdikleri yere göre Romantik Kıskançlık Ölçeği puanlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 5: Değişkenler Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Tablosu

		TCRTÖ	RKÖ	Yaş
TCRTÖ	r	1		
	p			
	N	379		
RKÖ	r	-.218**	1	
	p	.000		
	N	379	379	
Yaş	R	-.175**	.125*	1
	p	.001	.015	
	N	379	379	

Uygulanan Pearson Korelasyon Analizi sonucunda TCRTÖ ile RKÖ arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu saptanmıştır, $r(379) = -.218$, $p < .01$. Buna göre, katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumları arttıkça romantik ilişkilerindeki kıskançlık düzeyleri azalmaktadır. Katılımcıların yaşı ile TCRTÖ arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olduğu saptanmıştır $r(379) = -.175$, $p < .01$. Katılımcıların yaşı arttıkça, TCRTÖ puanları azalmaktadır. Ayrıca katılımcıların yaşı ile RKÖ arasında da pozitif yönlü anlamlı bir korelasyon olduğu görülmüştür, $r(379) = .125$, $p < .01$. Buna göre katılımcıların yaşı arttıkça romantik ilişkilerindeki kıskançlık düzeyinin arttığı gözlemlenmiştir.

4. TARTIŞMA

Araştırmada görüldüğü üzere bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile romantik kıskançlık düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulguya göre araştırmaya katılan öğrenciler toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında gelenekselci bir tutuma sahip oldukça romantik ilişkilerindeki kıskançlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde artmaktadır. Hansen (1982: 513-514), geleneksel cinsiyet rolü yönelimleri ile birlikte bireylerde bağımlılık ve bireysel yetersizlik gibi duyguların açığa çıktığını ve bu sebeple cinsiyet tipllemeli kişilerin daha fazla kıskançlık göstermelerini beklemiştir. Bu araştırmaları sonucunda da cinsiyet tipllemeli kişilerin diğerlerine oranla daha fazla kıskançlık gösterdiklerini gözlemlemiştir. Bu bakımdan mevcut çalışmanın literatürü destekleyen bulgular elde ettiği söylenebilir.

Araştırmada görüldüğü üzere bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile romantik kıskançlık düzeylerinin ilişkili olduğu bir diğer etmen de katılımcıların yaşıdır. Araştırma bulgularına göre bireylerin yaşı arttıkça toplumsal cinsiyet rolleri tutumunda daha gelenekselci bir tutum sergilemekte ve romantik ilişkilerindeki kıskançlık düzeyi artmaktadır. Can ve Girgin Büyükbayraktar (2018) da yaptıkları araştırmada, erkeklerin yaşlarının artmasıyla daha geleneksel bir tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bu durumda, bireylerin yaşlarının ilerlemesinin, içinde buldukları çevresel koşullar ile birlikte daha geleneksel bir kimlik edinmeleri ile ilişkili olabileceği; kuşak farkının da bu özellikler üzerinde etkisi olabileceği düşünülmektedir. Mathes vd. (1982) ve Demirtaş (2004) tarafından yürütülen araştırmalarda ise yaş ile kıskançlık düzeyi arasında negatif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulgular mevcut araştırmanın bulguları ile çelişkilidir. Bu durum araştırmalardaki örneklem grubunun yaş aralığının farklılığıyla açıklanabilir. Mevcut araştırma üniversite öğrencilerini içeren daha dar bir yaş aralığında gerçekleştirilmişken, diğer araştırmalarda daha geniş bir yaş grubu değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca, araştırmaların uygulandığı dönem farklılıkları ele alındığında nesiller arası farklılıkların da önemli bir rol oynuyor olabileceği düşünülmektedir.

... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)

Araştırmadaki bir diğer bulguya göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla toplumsal cinsiyet rolleri tutumu açısından daha eşitlikçi tutum içinde oldukları görülmüştür. Bu sonuç ülkemizde gerçekleştirilen çeşitli araştırmalarla da benzerlikler göstermektedir (Seçgin vd., 2011; Kalaycı vd., 2012). Toplumun erkeğe yüklemiş olduğu roller ile birlikte erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha geleneksel bir tutum içinde olmaları anlaşılabilir. Araştırma bulguları sonucunda cinsiyet ile kıskançlık düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Literatürde bu durumla ilgili farklı sonuçlar bulunmaktadır. Hupka (1981), araştırmalarında kıskançlık ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulamamışken; Buunk (1981), Mathes ve Severa (1981), araştırmalarında kıskançlık ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğuna dair sonuçlar elde etmişlerdir. Bu durum kıskançlığın çok boyutlu özelliği ile ilişkilendirilebilir. Çalışmanın gerçekleştirildiği üniversite örneklemini de, araştırmalarda gözlenen farklılıkların bu çalışmada bulunamamasının bir gerekçesi olabilir.

Bir diğer değişken olan ilişki türü ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumunda ve romantik kıskançlık düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğu da bulgular arasındadır. İlişki türü Flört/Sevgili olan bireylerin ilişki türü Nişanlı/Evli olanlara göre toplumsal cinsiyet rollerinde daha eşitlikçi olduğu gözlemlenmiştir. Literatürde konuyla ilgili araştırmalarda benzer bulgularla karşılaşılmıştır (Askari vd., 2010; Öcal Yüceol, 2019). Bu durumun, evlilik yaşamında ortaya çıkan beklentilerin bireyleri daha geleneksel bir tutuma yönlendirme ihtimali ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Nişanlı/Evli olan bireylerin, Flört/Sevgili ilişkisine sahip olan bireylere göre romantik ilişkilerindeki kıskançlık düzeyinin daha fazla olduğu bulgular arasında yer almaktadır. Evli bireylerin ilişkilerine yaptıkları yatırımların daha fazla olmasıyla beraber ilişkilerinde daha fazla kıskançlık gösteriyor olma ihtimalleri bu durumla ilişkilendirilebilir. Barber ve Axinn (1998), evlilik yaşantısı ile beraber ilişkideki bireylerin daha geleneksel bir toplumsal cinsiyet rolü tutumuna sahip olduklarını belirtmiştir. Bu sebeple de evli bireylerin kıskançlık düzeylerinin daha fazla olması anlam kazanabilmektedir. Buunk (1980) ve Demirtaş (2004) araştırmalarında ilişkinin türü ile kıskançlık düzeyi arasındaki ilişkiyi incelenmiştir ve araştırma bulgularına göre, evli olmayan bireylerin kıskançlık düzeylerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgular mevcut araştırmanın bulguları ile farklılık göstermektedir. Buunk (1980: 370), evlilik yaşantısı ile beraber kadınların kendilerini daha fazla güvende hissetmeleriyle daha az kıskançlık gösterdiklerini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların ailelerinin gelir düzeyi ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Ailesinin gelir düzeyi daha yüksek olan katılımcıların ailesinin gelir düzeyi daha düşük olan katılımcılara göre toplumsal cinsiyet rollerinde daha eşitlikçi olduğu bulgular sonucunda gözlemlenmiştir. Uçar vd. (2017), araştırma bulgularında benzer sonuçlar bulmuşlardır. Bu sonuç bireylerin gelir düzeyinin yükselmesiyle beraber geleneksellikten uzaklaşmaya başlamasıyla ilişkilendirilebilir (Pınar vd., 2008: 55).

Araştırmada görüldüğü üzere ilişkisi olan bireylerin yaşadıkları ilişkinin toplam süresi ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve romantik kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İlişki süresi 3-5 yıl olan bireylerin ilişki süresi 5 yıl ve üzeri olan bireylere göre toplumsal cinsiyet rollerinde daha eşitlikçi olduğu bulgular sonucunda gözlemlenmiştir. Öcal Yüceol (2016), araştırma bulgularında benzer sonuçlara ulaşmıştır. Bu durum ise ilişki süresinin uzamasıyla birlikte bireylerin ilişkilerinde daha fazla beklentiye girmeleriyle ilişkilerinde daha gelenekselci bir tutum sergilemeleriyle bağdaşabilir.

Yürütülen araştırmada ilişki süresi 5 yıl ve fazlası olan bireylerin ilişki süresi 1-3 yıl olan bireylere göre ilişkilerinde daha kıskanç olduğu bulgular arasında yer almaktadır. Böylelikle ilişki süresinin artmasıyla bireylerin ilişkilerinde daha kıskanç olduğu söylenebilmektedir. Bu durum bireylerin ilişki sürelerinin artmasıyla ilişkilerine yaptıkları yatırımların da artmasıyla açıklanabilmektedir. Zira ilişkiye yapılan yatırımın

... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)

artmasıyla birlikte kıskançlığın da artması beklenmektedir. Bringle ve Buunk (1985), araştırma bulgularında benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Bir diğer değişken olan katılımcıların yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumunda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Literatürde gerçekleştirilen araştırmalarda bu durumla ilgili farklı bulgular bulunmaktadır. Arıcı (2011), araştırmasında yerleşim yerinin toplumsal cinsiyet rolleri tutumu üzerinde bir etkisi olmadığını gözlemlemişken Çıtak (2008), Çavdar (2013), yaşamının çoğunluğunu kırsal bölgede geçiren bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha geleneksel tutumlara sahip olduğunu saptamıştır. Bu durumda, farklı türde değişkenlerin bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına etki etmiş olabileceği düşünülmektedir.

Bulgular incelendiğinde, ilişkisi olan bireyler ile ilişkisi olmayanların romantik kıskançlıkları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Literatürde farklı araştırmalarda mevcut araştırmanın bulguları ile çelişen bulgular görülmüştür (Gizir, 2013; Utkan, 2016). Utkan (2016), ilişkisi olmayan bireylerin ilişki içerisinde yaşanan olumsuzluklar veya potansiyel bir rakibe yönelik karşı tetikte bekleme gibi sebeplerle güvensiz hissetmelerine neden olabilecek herhangi bir durumun yokluğu ile kıskançlık düzeylerinin daha az olmasını ilişkilendirmiştir. Mevcut araştırmanın bulguları ile literatürdeki diğer araştırmaların bulguları arasındaki bu çelişki ile ilgili olarak farklı türde değişkenlerin etkin olmuş olabileceği düşünülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulguları doğrultusunda çalışmaya katılan öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarda ağırlıklı olarak eşitlikçi bir tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Bu durumda örneklemin üniversite öğrencilerinden oluşması etkili olmuş olabilir. Bunun yanında romantik kıskançlık düzeyinin daha karma bir düzeyde dağıldığı gözlemlenmiştir. Bu durumda kıskançlığın çok boyutlu yapısının etkili olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte araştırmaya katılan bireylerin toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden aldıkları puanlar ile romantik kıskançlık ölçeğinden aldıkları puanlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Bu bulguya göre bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında eşitlikçi bir tutuma sahip olması ile romantik ilişkilerindeki kıskançlık düzeylerinin azalması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda;

- Araştırmanın üniversite öğrencileri ile sınırlı olması ve örneklemin çoğunluğunu kız öğrencilerin oluşturmasından dolayı daha geniş bir örneklemin tasarlandığı ve kız-erkek sayısının daha dengeli olduğu bir araştırmanın gerçekleştirilmesi önerilmektedir.
- Toplumsal cinsiyet rolleri tutumunda gelenekselci bir tutuma sahip olan bireylerin bu tutumlarının nedenlerini nitel yöntemlerle daha derinlemesine incelenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.
- Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi bir tutumun sergilenebilmesi için düzenlenecek eğitim programları ile gençlerin bilinçlendirilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.
- Kıskançlık olgusunun çok boyutlu yapısından dolayı, daha iyi anlaşılabilmesi için çeşitli araştırmaların yapılmaya devam edilmesi ve kıskançlığın olası zararlı etkilerinin azaltılabilmesi için toplumdaki birey ve çiftlerin eğitim programlarıyla bilinçlendirilmelerinin yanında, bireysel/grupla psikolojik danışmalarda, evlilik veya evlilik öncesi terapilerde de bilinçlenmelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Andersen, P. A., Eloy S. V., Guerrero, L. K., Spitzberg, B. H. (1995). Romantic jealousy and relational satisfaction: A look at the impact of jealousy experience and expression. *Communication Reports*, 8(2), 77-86, <https://doi.org/10.1080/08934219509367613>
- Arıcı, F. (2011). *Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algılar ve psikolojik iyi oluş* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (308446).
- Askari, S. F., Liss, M., Erchull, M. J., Staebell, S. E. ve Axelson, S. J. (2010). Men want equality, but women don't expect it: Young adults' expectations for participation in household and child care cores. *Psychology of Women Quarterly*, 34, 243-252, <https://doi.org/10.1111%2Fj.1471-6402.2010.01565.x>
- Ataman, H. (2009). *LGBT hakları insan haklarıdır*. Ankara: İnsan Hakları Gündemi Derneği Yayını.
- Aune, K. S., Comstock, J. (1991). Experience and expression of jealousy: Comparison between friends and romantics. *Psychol Reports*, 69, 315-319, <https://doi.org/10.2466/PR0.69.5.315-319>
- Barelds, D. P. H. ve Barelds-Dijkstra, P. (2007). Relations between different types of jealousy and self and partner perceptions of relationship quality. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 14, 176-188, <https://doi.org/10.1002/cpp.532>
- Bryson, J. B. (1991). Modes of response to jealousy-evoking situations. P. Salovey (Ed.) *The psychology of jealousy and envy*. (s. 178-205). NY: Guilford Press.
- Bingle, R. G. (1981). Conceptualizing jealousy as a disposition. *Alternative Lifestyles*, 4(3), 274-290.
- Bingle, R. G. ve Buunk, B. (1985). Jealousy and social behavior. *Review of Personality and Social Psychology*, 6, 241-2.
- Buunk, A. P., Solano, A. C., Zurriaga, R., González, P. (2011). Gender differences in the jealousy-evoking effect of rival characteristics: A study in Spain and Argentina. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 42(3), 323-339, <https://doi.org/10.1177/0022022111403664>
- Buunk, B., (1980). Sexually open marriages. *Alternative Lifestyles*, 3(3), 312-328, doi:10.1007/bf01083061
- Buunk, B. (1981). Jealousy in sexually open marriages. *Alternative Lifestyles*, 4, 357- 372, <https://doi.org/10.1007/BF01257944>
- Buunk, B. (1982). Strategies of jealousy: Styles of coping with extramarital involvement of the spouse. *Family Relations*, 31, 13-18, <https://doi.org/10.2307/584196>
- Buunk, B. ve Bingle, R. G. (1987). Jealousy in love relationships. D. Perlman ve S. Duck (Ed.) *Intimate relationships: Development, dynamics, and deterioration içinde*, (s. 123-147). Beverly Hills, CA: Sage.
- Buunk, B. P. (1991). Jealousy in close relationships: An exchange theoretical perspective. In P. Salovey (Ed.) *The psychology of jealousy and envy* (s. 148-177). New York: Guilford.
- Can, İ., Girgin Büyükbayraktar, Ç. (2018). Erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (39), 355-372, <https://doi.org/10.21497/sefad.443531>

- ... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)
- Curun, F., Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları*, 34(1), 1-22.
- Çavdar, D. (2013). *Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar*. (Yüksek Lisans Tezi), YÖK tez merkezinden edinilmiştir (342485).
- Çelik, A. S., Pasinlioğlu, T., Tan, G., Koyuncu H. (2013). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliği tutumlarının belirlenmesi. *F.N. Hem. Dergisi*, 21(3), 181-186.
- Çıtak, A. (2008). *Kadınların çalışmasına yönelik tutum: cinsiyet, cinsiyet rolü ve sosyoekonomik düzeye göre bir karşılaştırma* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (228255).
- Demirtaş, A. (2004). *Yakın ilişkilerde kıskançlık (Bireysel, İlişkisel ve Durumsal Değişkenler)* (Doktora Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (141547).
- DeSteno, D. A., Salovey, P. (1996). Evolutionary origins of sex differences in jealousy? Questioning the "Fitness" of the model. *Psychological Science*, 7, 367-372, <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1996.tb00391.x>
- Dökmen, Z. (2012). *Toplumsal cinsiyet: sosyal psikolojik açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dönmez, A., Demirtaş, H. A. (2006). Yakın ilişkilerde kıskançlık: Bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(3), 181-191.
- Gizir, C. A. (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 372-384.
- Gök, F. G. (2013). *Evli kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili algılarının aile işlevlerine yansımaları* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (344983).
- Greenberg, J. ve Pyszczynski, T. (1985). Proneness to romantic jealousy and responses to jealousy in others. *Journal of Personality*, 53(3), 468-479, <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1985.tb00377.x>
- Guerrero, L. K. ve Eloy, S. V. (1992). Relationship satisfaction and jealousy across marital types. *Communication Reports*, 5, 23-41, <https://doi.org/10.1080/08934219209367540>
- Guerrero, L. K., Trost, M. R. ve Yoshimura, S. M. (2005). Romantic jealousy: Emotions and communicative responses. *Personal Relationships*, 12, 233-252, <https://doi.org/10.1111/j.1350-4126.2005.00113.x>
- Güdül, Ö., Çolak, Ö., Önen P. ve Şah, U. (Ed.) (2017). *Psikologlar için LGBTİ'lerle (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks) çalışma kılavuzu*. İstanbul: Toplumsal Dayanışma İçin Psikologlar Derneği (TODAP).
- Güvenç, G., Aktaş, V., (2006). Ergenlik döneminde yaş, toplumsal cinsiyet, bireysel ve ilişkisel tutumlar, benlik değeri ve yaşam becerilerine ilişkin algı arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21(57), 45-62.
- Güzel, A. (2016). Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumları ve ilişkili faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(4), 1-11.

- ... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)
- Hansen, G. L. (1982). Reactions to hypothetical jealousy producing events. *Family Relations*, 31, 513-518, <https://doi.org/10.2307/583926>
- Harris, C. R. ve Darby, R. S. (2010). Jealousy in adulthood. In S. Hart, M. Legerstee (Ed.) *Handbook of jealousy: Theory, research, and multidisciplinary approaches* (s. 547–571). West Sussex, UK: Wiley, <https://doi.org/10.1002/9781444323542.ch23>
- Hupka, R. B. (1981). Cultural determinant of jealousy. *Alternative Lifestyles*, 4, 310- 356, <https://doi.org/10.1007/BF01257943>
- Kahraman SD. (2010). Kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* 3(1): 30-35.
- Kalaycı, N., Hayırsever F. ve Özcan, F. Z. (2012, Eylül). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algıları. 2. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, 27-29 Eylül 2012, Bolu.
- Keith, B. ve Jacqueline, S. (2002). Parent and adolescent gender role attitudes in 1990's Great Britain. *Sex Roles*, 46(7/8), 239–244, <https://doi.org/10.1023/A:1019919331967>
- Klein, M. (1957). *Envy and gratitude: A study of unconscious processes*. New York: Basic Books.
- Lans, O., Mosek, A. ve Yagil, Y. (2014). Romantic jealousy from the perspectives of Bowen's concept of differentiation and gender differences. *The Family Journal*, 22(3), 321–331, <https://doi.org/10.1177/1066480714530835>
- Mathes, E. W., Phillips, J. T., Showron, J. ve Dick, W. E. (1982). Behavioral correlates of the interpersonal jealousy scale. *Educational and Psychological Measurement*, 42, 1227-1231, <https://doi.org/10.1177%2F001316448204200432>
- Mathes, E. W., Roter, P. M. ve Joerger, S. M. (1982). A convergent validity study of six jealousy scales. *Psychological Reports*, 59, 1143-1147, <https://doi.org/10.2466/pr0.1982.50.3c.1143>
- Mathes, E. W. ve Severa, N. (1981). Jealousy, romantic love, and liking: Theoretical considerations and preliminary scale development. *Psychological Reports*, 49, 23-31, <https://doi.org/10.2466%2Fpr0.1981.49.1.23>
- Mazur, R. (1973). *The new intimacy: Open-ended marriage and alternative lifestyles*. Boston: Beacon Press.
- Mullen, P. E. (1991). Jealousy: The pathology of passion. *British Journal of Psychiatry*, 158, 593–601, <https://doi.org/10.1192/bjp.158.5.593>
- Öcal Yüceol, S. E. (2016). *Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (441119).
- Öngen B, Aytaç S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, 48(2), 1-18.
- Pines, A., Aronson, E. (1983). Antecedents, correlates and consequences of sexual jealousy. *J Pers*, 51, 108-136, <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1983.tb00857.x>
- Pines, A. M. (1992a). Romantic Jealousy: Five perspectives and an integrative approach. *Psychotherapy*, 29, 675-683.
- Pines, A. M. (1998). *Romantic jealousy: Causes, symptoms, cures*. New York: Routledge.
- Pines, A. M. ve Friedman, A. (1998). Gender differences in romantic jealousy. *The Journal of Social Psychology*, 138, 54-71, <https://doi.org/10.1080/00224549809600353>
- Pınar G, Taşkın L, Eroğlu K. (2008). Başkent üniversitesi öğrenci yurdunda kalan gençlerin toplumsal cinsiyet rol kalıplarına ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-57.
- Powell, G. N. ve Greenhaus, J. H. (2010). Sex, gender, and decisions at the family→ work interface. *Journal of management*, 36(4), 1011-1039, <https://doi.org/10.1177/0149206309350774>

- ... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)
- Rydell, R. J. ve Bringle, R. G. (2007). Differentiating reactive and suspicious jealousy. *Social Behavior and Personality*, 35, 1099-1114, <https://doi.org/10.2224/sbp.2007.35.8.1099>
- Seçgin, F. ve Tural, A. (2011). Sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *Education Sciences*, 6(4), 2446-2458.
- Spinoza, B. (1979). *Ethics*. In Gutman (Ed.) New York: Hafner.
- Sümer, S. (2017). *Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, romantik kıskançlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (486229).
- Uçar, T., Derya, Y. A., Karaaslan, T., Tunç, Ö. A. (2017). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve şiddet davranışları. *Nesne-Psikoloji Dergisi*, 2, 21-43.
- Utkan, H. B. (2016). *Üniversite öğrencilerinde romantik kıskançlık ile romantik ilişki inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (441388).
- Vollmer, H. (1946). Jealousy in children. *American Journal of Orthopsychiatry*, 16, 660-671.
- Wagner, J., (1976). Jealousy, extended intimacies and sexual affirmation. *ETC.*, 33(13), 269- 288.
- White, G. L. (1981a). Relative involvement, inadequacy, and jealousy: A test of a causal model. *Alternative Lifestyles*, 4, 291-309, <https://doi.org/10.1007/BF01257942>
- Yılmaz, D. V., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 775-792.
- Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları* (Doktora Tezi). YÖK tez merkezinden edinilmiştir (224217).
- Zeyneloğlu, S. ve Terzioğlu, F. (2011). Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 409-420.
- Çatışma Beyanı:** Bu araştırma makalesiyle taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkiler bulunmamaktadır, bu sebeple herhangi bir çıkar çatışması olmamaktadır.
- Destek ve Teşekkür:** Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.
- Katkı Oranı:** Araştırmada 2. yazarın %30 oranında katkıları bulunmaktadır.
- Etik Kurul Kararı:** Bu araştırmanın etik kurul izni, İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Kurul Komisyonu'ndan 11.11.2021 tarih, 30249 sayısı ile alınmıştır.